

Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Verenigde Staten van Amerika inzake de financiering van bepaalde uitwisselingsprogramma's voor onderwijsdoeleinden; 's-Gravenhage, 16 oktober 1972

BRIEF VAN DE MINISTER VAN
BUITENLANDSE ZAKEN

Nr. 1

's-Gravenhage, 17 mei 1973.

Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen: 1 juni 1973.

De wens, dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens de Kamer of door ten minste dertig leden der Kamer of door de Gevolmachtigd Minister van Suriname onderscheidenlijk de Nederlandse Antillen te kennen worden gegeven uiterlijk op 1 juli 1973.

Ter voldoening aan het bepaalde in het tweede lid van artikel 60 en onder verwijzing naar het derde lid van artikel 61 van de Grondwet, alsook naar het eerste lid van artikel 24 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, de Raad van State van het Koninkrijk gehoord, heb ik de eer u hierbij de Engelse tekst en de vertaling in het Nederlands over te leggen van de op 16 oktober 1972 te 's-Gravenhage tot stand gekomen Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Verenigde Staten van Amerika inzake de financiering van bepaalde uitwisselingsprogramma's voor onderwijsdoeleinden (*Trb.* 1972, 169).

Een toelichtende nota bij deze Overeenkomst gelieve u hiernevens aan te treffen.

De goedkeuring wordt voor het gehele Koninkrijk gevraagd.

Aan de Gouverneurs van Suriname en de Nederlandse Antillen is verzocht hogergenoemde stukken op 1 juni 1973 over te leggen aan de Staten van Suriname, onderscheidenlijk van de Nederlandse Antillen.

De Gevolmachtigde Ministers van Suriname en van de Nederlandse Antillen zijn van deze overlegging in kennis gesteld.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

M. VAN DER STOEL.

TOELICHTENDE NOTA

Op 22 januari 1966 kwam te 's-Gravenhage bij vorme van briefwisseling een overeenkomst tot stand (*Trb.* 1966, 169) ter aanvulling van de op 17 mei 1949, eveneens te 's-Gravenhage, tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Verenigde Staten van Amerika gesloten „Fulbright-Overeenkomst” (*Stb.* J 260). Voor een historische terugblik op de Overeenkomst sedert haar totstandkoming in 1949 moge worden verwezen naar de toelichtende nota bij de notawisseling van 1966, *Bijl. Hand. II, 8999 (R 576)*. De aanvulling had ten doel, een begin te maken met de aanpassing van de krachtens de Fulbright-Overeenkomst opgerichte „United States Educational Foundation in the Netherlands” aan de sinds haar oprichting in 1949 vrij sterk gewijzigde omstandigheden, welke hun invloed deden gelden:

- a. op de financiering van de stichting;
- b. op haar constitutie;
- c. op het terrein van haar werkzaamheden.

Ad a. Wat de financiering betreft was reeds in 1966 wederzijds aanvaard, dat deze in de toekomst niet meer uitsluitend ten laste zou moeten komen van de Verenigde Staten maar uiteindelijk paritair diende te zijn. Als datum waarop deze situatie verwezenlijkt zou zijn, werd 1 januari 1969 genoemd.

Aan
de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

Ad b. Van die datum af zouden tevens de werkzaamheden der stichting worden overgenomen door een nieuwe rechtspersoon, waarvoor en waarin beide Regeringen gelijkelijk verantwoordelijkheid zouden dragen.

Ad c. Ten slotte werd in 1966 overeengekomen, het arbeidsterrein van de stichting belangrijk te verruimen door het openstellen van de mogelijkheid om studie, wetenschappelijk onderzoek en andere werkzaamheden op onderwijsgebied niet slechts te financieren wanneer zulks plaatsvond aan instellingen van wetenschappelijk onderwijs binnen het Koninkrijk, maar ook aan soortgelijke instellingen in de Verenigde Staten.

De thans ter goedkeuring voorliggende nieuwe overeenkomst realiseert, met behoud van de oorspronkelijke opzet en van de hierboven ad *c* vermelde uitbreiding, de ad *a* en *b* aangeduide voornemens van gemeenschappelijke verantwoordelijkheid en paritaire financiering. Beide landen dragen elk vijftig procent bij voor de tenuitvoerlegging van de wederzijdse goedgekeurde programma's en jaarbegrotingen. In de plaats van de vroegere stichting zal optreden de „Netherlands American Commission for Educational Exchange" (NACEE).

In de reeds genoemde toelichtende nota op de aanvullende overeenkomst van 1966 (Bijl. Hand. II, 8999 (R 576)), is aan het slot gesteld dat de toenmalige stichting, welke juridische status niet geheel duidelijk was, zou worden omgezet in een Stichting voor Nederlands recht. Tijdens de onderhandelingen met de V.S. over de nieuwe overeenkomst bleek dat zij een orgaan met een eigen juridische status prefereerden boven een Stichting naar Nederlands recht. Daartegen bestond naar het oordeel van de ondergetekende geen bezwaar, weshalve de juridische status van de commissie in de overeenkomst zelf is geregeld. De commissie zal uit twaalf leden bestaan, van wie de helft zijn mandaat van de Nederlandse overheid ontvangt en de andere helft door de Amerikaanse autoriteiten wordt benoemd.

Het lag aanvankelijk in de bedoeling dat de samenwerking op het onderhavige gebied reeds met ingang van 1 januari 1969 op basis van een nieuwe overeenkomst zou worden voortgezet. Als gevolg van een besluit van de Amerikaanse regering om haar financiële bijdrage in het Amerikaanse belastingjaar 1968-1969 te verminderen, van welk besluit in september 1968 mededeling werd ontvangen, hebben de onderhandelingen over de onderhavige overeenkomst evenwel vertraging ondervonden.

De vermindering van de Amerikaanse bijdrage hield verband met de positie van de Amerikaanse betalingsbalans. De Amerikaanse maatregel heeft ertoe geleid, dat de Nederlandse bijdrage in gelijke mate werd verlaagd. Inmiddels heeft de Amerikaanse regering haar standpunt herzien; geleidelijk zal de bijdrage weer worden verhoogd. Voor het belastingjaar 1970-1971 werd van Amerikaanse zijde \$ 60 000 bijgedragen; voor het belastingjaar 1971-1972 \$ 70 000 en voor het belastingjaar 1972-1973 \$ 75 000. Nederland stelt een overeenkomstig bedrag ter beschikking. Op dit moment kan nog niet worden voorzien wanneer het aanvankelijk nagestreefde financieringsniveau van totaal \$ 200 000 per jaar bereikt zal worden.

De uitwisseling van personen op het gebied van onderwijs en wetenschappen is steeds een belangrijk element in de uitvoering van bilaterale culturele verdragen. Tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Verenigde Staten van Amerika is echter geen cultureel verdrag gesloten. Uit het werk van de stichting in de afgelopen jaren is nu gebleken, dat deze uitwisseling ook in het kader van de Nederlands-Amerikaanse culturele betrekkingen een belangrijke rol speelt. Door de Fulbright-Overeenkomst wordt dan ook in een duidelijk aanwezige behoefte voorzien.

Het stemt tot voldoening dat door middel van de onderhavige overeenkomst de voortzetting van de activiteiten der stichting door een op basis van gelijkberechtigtheid in te stellen commissie zal zijn verzekerd. De commissie zal te Amsterdam worden gevestigd.

De activiteiten van de stichting hebben tot dusverre, wat het Koninkrijk betreft, voornamelijk op in Nederland gevestigde beoefenaars en instellingen van wetenschap betrekking gehad. Het ligt echter in de verwachting dat, nu een duidelijke ontwikkeling met betrekking tot het wetenschappelijk onderwijs in Suriname en de Nederlandse Antillen gaande is, deze overeenkomst in toenemende mate ook aan die landen ten goede zal komen. Evenals de Overeenkomst van 1949, zoals in 1966 aangevuld, zal de onderhavige overeenkomst dan ook voor het gehele Koninkrijk gelden.

De artikelen van de nieuwe overeenkomst behoeven, naar het oordeel van de ondergetekenden, nauwelijks nadere toelichting. Slechts zij opgemerkt dat de Board, het hoogste orgaan van de commissie, ingevolge artikel 7, letters *b* en *c*, van de overeenkomst gehouden is ter zake van de aanwijzing van deelnemers aan de uitwisselingsprogramma's en van de bepaling van de selectiemodaliteiten samen te werken met de Board of Foreign Scholarships of the United States en een eventueel hier te lande in te stellen analoog lichaam. De inschakeling van eerstgenoemd lichaam - hetwelk ook een functie had bij de tenuitvoerlegging van de oude overeenkomst - werd, gelet op de Amerikaanse wetgeving, door de wederpartij noodzakelijk geoordeeld. Ingevolge de nieuwe overeenkomst zal als gelijkbetrochte partner van de Amerikaanse Board een analoog lichaam hier te lande optreden wanneer dat te eniger tijd zou worden ingesteld. De instelling van een dergelijk lichaam wordt thans nog niet opportuun geacht. Analoge functies als aan de Amerikaanse Board zijn toebedeeld, worden hier te lande verricht door het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen.

Ondergetekenden hebben goede redenen aan te nemen dat de Amerikaanse Board of Foreign Scholarships zijn onder de vigeur van de oude overeenkomst gevoerde liberale beleid ten aanzien van de toelating van deelnemers aan de uitwisselingsprogramma's ook onder de werking van de nieuwe overeenkomst zal voortzetten.

*De Minister van Onderwijs
en Wetenschappen,*

J. A. VAN KEMENADE.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

M. VAN DER STOEL.